
a híd jubileuma

SZABÓ IDA

Mint ismeretes, a *Híd* című folyóirat pontosan negyven évvel ezelőtt indult; 1934 májusában alapította meg egy haladó ifjúsági csoport Szabadkán. Két évvel később a *Híd* már a forradalmi munkásmozgalom szócsöve, és attól kezdve az egész háború előtti időszakban igen jelentős szerepet töltött be a marxista gondolkodás terjesztésében. 1936-ban a Kommunista Párt utasítására Mayer Ottmár elvtárs, az ismert publicista, a KP tagja, később pedig a KP szabadkai körzeti bizottságának titkára vette át munkatársaival a lap szerkesztését. Így a *Híd* a Jugoszláv Kommunista Párt legális sajtószerve, tribünje lett.

A *Híd*ban ismert marxista teoretikusok, magyar, jugoszláv, külföldi írók munkái jelentek meg, de a folyóirat oldalain nemcsak értelmiségiek jelentkeztek, hanem munkások, marxista tudású forradalmárok is, köztük olyanok, akik ideológiai képzettségüket a fegyházakban, a „mitrovicai egyetemen” szerezték.

Úgy hiszem, ebből az alkalomból ki kell hangsúlyozni, hogy abban az időszakban, amikor a JKP széles frontot teremtett az előretörő fasizmus elleni harcban, a *Híd* sikeresen végrehajtotta feladatát, és széles körű lehetőséget nyújtott az együttműködésre a haladó polgári értelmiségnek is, a népfrontpolitika és a párt antifasiszta harca vonalán. Azt is meg kell említeni, hogy a *Híd* ebben a korszakban valóban híd-szerepet is játszott — nagymértékben hozzájárult népeink és nemzetiségeink közeledéséhez, kölcsönös megismerkedéséhez tartományunkban és Vajdaság határain túl is. A *Híd*ban megjelent cikkeket és irodalmi munkákat lefordították a szerbhorvát nyelvre, és közölték a különböző haladó lapokban Újvidéken és országszerte, de ugyanakkor a *Híd* oldalain hónapról hónapra olyan kiemelkedő szerb, horvát, macedón és más nemzetiségű forradalmi írók neve jelent meg, mint Miroslav Krleža, Jovan Popović, Čedomir Minderović, Oskar Davičo, Kocso Racin és mások.

A *Híd* cikkeinek osztályelköltelezettsége miatt a folyóirat oldalai gyakran fehérek maradtak, mert a cenzúra könyörtelenül megnyirbálta a forradalmi élességű, lázadó hangú merész írásokat.

A *Híd*nek igen sok olvasója volt, sokkal több, mint a folyóirat példányszáma. Olvasótábora az értelmiségiek, a munkások és parasztek köréből toborzódott, de különösen közkedvelt volt a munkás- és tanulóifjúságnál.

A *Híd* negyvenéves története szorosan összefügg a vajdasági forradalmi munkásmozgalom fejlődésével. Ez a folyóirat mindenkor kitűnt osztályelkötelezettségével, humanista és internacionalista törekvéseivel. A terror és diktatúra nehéz napjaiban, amikor a haladó gondolatot üldözték és börtönnel büntették, a *Híd* merészen és forradalmian terjesztette a marxi gondolatot, szolgálta az osztályharcot, a munkásosztályt és a pártot.

1941-ben, a magyar fasiszta megszállás idején a *Hídat* betiltották, szerkesztőit és munkatársait pedig letartóztatták, és meggyilkolták. Sok más forradalmárral együtt felakasztották Mayer Ottmárt, Simokovich Rókuszt, Schwalb Miklóst, Varga Gyulát. Pap Pált az olasz fasiszták ölték meg. Sok hidast súlyos fegyházbüntetésekre ítétek vagy gonosz hírű táborokba hurcoltak, ahonnan nem volt visszatérés, mint például Cseh Károlyt, Szabó Gézát, György Mátyást, Atlasz Jánost és sok más elvtársat.

A *Híd* nyomban a felszabadulás után 1945-ben újraindult, és nagyjából irodalmi folyóirat lett. A *Híd*nek ma más a profilja és változott a tartalma, ami teljesen érthető, hiszen ma csak egyike a jugoszláviai magyarok gazdag kulturális életében, sokrétű marxista, tudományos, kiadói és tájékoztató tevékenységében megjelenő folyóiratoknak. De megváltozott jellege és szerepe ellenére alapjában véve ma is őrzi és ápolja alapvető eszméit és hagyományait: az egységet és testvériséget, az osztályelkötelezettséget, a humanista és internacionalista törekvéseket. Ezért megérdemli, hogy megjelenésének negyvenedik évfordulóját ünnepelesen megjelöljük.